

SZERKESZTŐSÉG
KIADÓNYIVAL:
ORADEA
M. Viteazul
(Magy. piactér) 11/a
TELEFON: 670.
Megjelenik
minden pénteken.

NÉPÜNK

ZSIDÓ HETILAP

Előfizetési árak:
BELFÖLDÖN
1 évre 160 L.
1/2 " 80 "
1/4 " 40 "
KÜLFÖLDÖN
1 évre
Magyarország P. 10.
Slovensko Ck. 60.
Austria S. 15.
Jugoslávia D. 100.

Békét a hitközségben.

Néhány nappal ezelőtt a december 22-iki hitközségi képviselőtestületi választások ügyében gyűlést tartott egy frakció, mely nem nevezte meg magát, de mindenki tudja, hogy „agudisták” a nevük. Ezen a gyűlésen támadások hangzottak el. Még olyanok is támadták a hitközség eddigi vezetőségét, akik maguk is benne vannak és felelősek a hitközség ügymenetéért.

Most azt várják azok, akik különös örömmel szítják mindenkor a visszavonást és az ellentétek mérges kigyóját mindenkor kedvtelve melengetik keblükön; igen, ezek most azt várják, hogy mi is harcot hirdessünk, hogy rágalmazunk, hogy verjük félre a nagyharangot.

De nem! Mi most békét hirdetünk, mert békét akarunk! Igen, mi békét és nyugalmat akarunk a hitközségben. Mi nem nézzük pártpolitikai fórumnak a hitközséget, mi nem pártszempontokat akarunk belevinni a hitközségi életbe. A hitközségnek vannak céljai, melyek a mi céljainkkal kvadrálnak. A hitközségnek lehetnek célkitűzései, melyeknek kiépítése a mi célunk is. *De a hitközség ne legyen pártpolitikai viták és egyéni érvényesülések melegágya.* A nagyváradi ortodox hitközség olyan vára a zsidó életnek, olyan kiépített fedezéke az intakt tradícióhú hitéletnek, hogy ahhoz önző céllal nyulni nem szabad és nem is lehet. *Szentsegtörő kéz az, mely nem tiszta intenciókat akar érvényesüléshez juttatni a hitközség életében.*

A hitközség falainak csak az adhat szilárd bázist, ha az összetartás és békés munka malterával építjük azt minél magasabbra, hogy a hithűség és lüktető zsidó élet zászlaját lengesse ormán a szél. És ha szentségtörő kezek belső visszavonás, önző célok, vagy kicsinyes pártmarakodások színhelyévé akarják tenni a hitközséget; akkor odakiáltjuk nekik: ne tovább!

Mi is tudnánk harcot hirdetni; kicsinyes önzéssel, személyi kultusz ápolásával, önző pártérdekkel, vagy bizonyos célok és személyek előtérbehozásával vitát provokálni. Mi is tudnánk sajtóban, gyűléseken tüzelni harcot, vitát kezdeni. *De nekünk a hitközség sokkal szentebb, semhogy pártharcok színhelyévé tennők a hitközség tanácstermét.*

The right man, on the right place! A megfelelő ember, a megfelelő helyen. Ez a cél és ezzel szemben minden másnak el kell törpülnie. Erőnk és igazunk tudatában, békét hirdetünk. Békét a hitközségben! Nyugalmat, a nyugodt alkotások esztendeit várjuk, hogy a konszolidáció útján haladjunk tovább. Csak semmi pártharc, rágalom és rosszindulat.

December 22-én lesz a hitközségi képviselőtestületi választás, 38 új tagot választ a váradi hitközség több ezer adófizetője. És mi becsületes munkánk és tiszta célkitűzéseink ragyogó zászlaját visszük a harcba. Nem fog folt esni rajta, melyet pártharc vagy rágalomhadjárata okozhat. Nekünk nem kell „hadjárata”, a győzelmünk bizonyos, mert esz-

közünk tiszták és mert mindig, mindenütt az igazság győz. Erőnk tudatában fogjuk azokat magunkhoz vonni munkatársnak, akiket mi akarunk.

A munka és békés megértés jegyében indulunk a harcba s bizonyos, hogy győzni fogunk.

A zsidó nép pártharcai.

Cionizmus, — Mizráchi, — Aguda.

Szeretném ha a „Népünk” által hangoztatott objektivitás nem maradna üres frázis, hanem minden cselekedetében kifejezésre juttatná azt. „Népünk” nem lehet csupán „egy” pártnak organuma, mert a nép a pártok összességéből tevődik össze. A zsidó nép gyökerei messze visszanyulnak az őstalajba, soha egy pillanatra sem szakadt meg kapcsolata őseivel, ezért törekvéseinek célját nem az extrémítás útján éri el, hanem el hoórec áser áreko, amelyet az isteni Gondviselés kijelölt számára.

Az álproféták nem ismerik a mi népünk igazi lényegét. Olyanok ők, mint a vándormadár, melyet csak a buza magja köt a mezőhöz. A mig a dus kalász táplálja, elzengi ott a szerelmes dalát, de amint megsejti más tájak kövérebb termését, hűtlenül otthagyja azt.

Legyen Népünk a népért - ne pedig a nép Népünk-ért, akkor soha sem lesz „egy” pártnak az organuma, mert népünk nem egy pártból áll, hanem a pártok összességéből tevődik össze.

Valamikor régen, mikor a zsidó nép megváltó eszméje még ideál volt és azt hittük, hogy megvalósulása csak a távoli jövőnek lett fenntartva, sokat vitakoztunk afölött, hogy miképpen fog végbemenni ennek az eszmének a realizálódása. A később kifejlődött pártok konturjai már bontakoztak, de csak színtelen körvonalak váltak felismerhetővé anélkül, hogy formájuk vagy lényegük megállapítható lett volna.

Pinsker „Autoemancipacio”-ja, Hess „Rom und Jerusalem”-je, Kalischer „Drisasz Cion”-ja, szolgáltatták a forrásokat a jövő zsidóállam megkonstruálásának elképzeléséhez.

Cionizmus

Teodor Herzl az asszimiláció tágas terén halad magasba ívelő pályáján. Egy alkalommal bepillantást nyer az antiszemitizmus méregkeverő konyhájába, becsületes zsidó lelke megundorodik annak szennyétől és a lelke mélyén szunnyadozó zsidó érzés szikrája lángalobban, átfűti egész valóját és vezetője utmutatója lesz sanyargatott népének.

A Palais Bouronban átvirrasztott éjszakán megalkotja halhatatlan művét a „Judenstaat”-ot, úgy saját, mint népe sorsának határozott irányt szab és megrajzolja a keretet, melyben a zsidó törekvések lényegé alakulnak. Felismerte az igazságot, a honatalanság borzalma és célt tűzött ki a tévelygők elé a közjogilag biztosított otthon megszerzésében. Alkotásának anyagát, ismereteinek tárházából emelte ki, a zsidó nép elé állította és azt mondta: „Ime lássátok, itt az áldás és a kárhozat, az élet és a halál útja áll előttetek, válasszátok az áldást, az életet”.

Herzl a politikus, a jogász, a bírósági elnök, népének oltárára helyezte tehetségének, tudásának és nemes érzéseinek legjavát. Odaadta a mi je volt. A szolgasorsban sanyalódó keleti zsidó nép felfigyelt rá és fellépésében messiás eljövételének előhírnöket tekintették. A zsidó nép ama nagy rétegét is, mely immár lassu lemorzsolódással lehullott népi testükről, új zsidóéletre keltette.

A nyugateurópai asszimilációban véglegesen elhelyezkedett zsidóság a hazafiasság jelszava alatt visszautasította e nemes szándékkal eltelt népeztérnek becsületes hívását. Herzl nem csüggedt el, határtalan optimizmusával hitt terve megvalósulásában. Fellépésének véghatásai még ma is beláthatatlanok.

Mizrachi

Hogyan viselkedett a sorsdöntő órában a vallásos zsidóság? Két pártra szakadt. *Reinitz* a lidai Gáon vérző szívvel látta, hogy az orosz és lengyel

zsidóságot két nagy veszedelem fenyegeti. A cári uralom alatt elnyomott és agyonkínzott néptömeg anyagi romlása a végelkeseredésbe döntötte hittestvéreinket. Sorsuk megváltozása fölötti kilátástalanság az idegen misszió karjaiba sodorta őket és különösen az alsóbb népréteg, mely a részükre felkinált aranyok folytán a nyomor pillanatnyi megszűnését látta, tömegesen vált hűtlené ősei hitéhez. Másrészt a Haszkala mozgalom, a felvilágosodás terjesztése veszélyeztette zsidó népünket. Az orosz-lengyel zsidó agy, mely generációkon keresztül a talmud művelése útján élessé vált, szűknek találta a zsidó tudomány tengerét, idegen tanokba merült el, melyeknek újszerűsége elkábította őket és sivár anyagi helyzetük miatti elkeseredésükben, szomorú sorsukért vallásukat tették felelőssé és minden erejükkel ráfeküdtek a zsidó hit tarthatatlanságának és alapatlanságának bizonyítására.

Reinitzot a Gáont meghatotta Theodor Herzl lelkes fellépése és midőn látta, hogy ez az asszimiláció emelőjén felnevelkedett és visszatért népevezér mily alázatos félelemmel tekint fel a zsidó tradícióra és látta, hogy nem érti bár, de sejti, hogy a zsidó nép örökös fennmaradásának biztosítéka a tradíciókba rejlik, amit Herzl a baseli kongresszuson nyilatkozott ki is hirdetett, hogy a cionizmus gyakorlatában a vallási törvényeket feltétlenül meg kell őrizni, a fentvázolt két veszedelem elhárítását remélte. Tántrithatatlannal odaadta magát annak a hitnek, hogy a vallásos zsidóságnak a cionizmus mozgalmában való részvételével Herzl szándékai érvényesítést nyernek. Herzl „Alt-Neuland”-ja káprázatos színekben festi le a jövő generáció sorsát, ősi honának új földjén. A lüdoi gáon megragadta az alkalmat, hogy Herzl eszméjét a maga és ottani népe lelki világának megfelelően kibővitve hirdesse. Megalapította a Mizrachi frakciót, élére állott és új reménnyel, új hittel látott hozzá annak kiépítéséhez. Reinitz a gáon nem tudott elképzelni zsidó törekvést tóra nélkül és bizott benne, hogy a zsidó egység meghozza népének megváltását és egykor egy szívvel egy lélekkel visszatér ősei bűne miatt a világba szétszört nép, ősi hitével, ősi otthonába...

Jótevője volt népének, korának kiemelkedő alakja, elgondolásában, törekvéseiben a testvéri szeretet, a hithűség vezérelte.

Aguda

A cionizmus és mizrachi áldásos hatása csak egy bizonyos határig terjedt. A tűz, amely testvéreink lelkét az asszimilációs ideológiába átvont néprétegét felolvasztotta, a lelkesedés, mely népünk immár kihaltak vélt csontjaiba új nevelést, új lángot és életet hozott, átcsapott oda is, ahol az ősi tradíció szentsége addig érintetlen maradt, az új idők káros befolyásaitól. Az ortodox zsidók sorában a cionizmus romboló munkát végzett. Amíg régen zsidónak lenni hithűséget jelentett, a cionizmus szerint ez magánügyé degradálódott. A vallásos zsidóságnál, melynek történelmében a hamis messiások annyi szomorú fejezetet hagytak, a cionizmusnak eme káros visszahatásai a bizalmatlanság érzését keltették fel. Az ő számukra Herzl eszméileg nem hozott újat, mert hisz az Erec-Jiszráelba való visszatérés parancsolata bennfoglaltatik a 613 mivában, mely parancsolatnak minden egyes tétele az ő számukra szent és kötelező. Az ortodox zsidónak Erec-Jiszráel több mint egy közjogilag biztosított otthon. Erec-Jiszráel az a hely, ahol Isten az ő kiválasztott népének az örökéletű tant, a törát adta, amelyben Ő megnyilatkozott Népeinek és amely által Izrael népét Isten népévé avatja.

A zsidó nép a Tóra népe! A Tóra kíséri őt el a gólsz hosszú szenvedésteli útján és a Tóra fogja őt visszavinni ősi földjére Erec-Jisráelbe.

A cionizmus gyors iramban kiépülő szervezettel szemben az ortodox zsidóság egységbe tömörülésének hiánya mindinkább érezhetővé vált. A reformáció, mely a zsidó nép körében lelki szakadást idézett elő, egyes országokban már egy pártba tömörítette ugyan a vallás-testvéreket, ez azonban csak a hitélet terén fejtett ki működést s Magyarországon területén törvényesen elismert autonóm joggal felruházott ortodoxia elnevezése alatt működött. A valóságban azonban Európa minden országában, ahol konzervatív zsidók éltek, ez a szakadás meg-történt, anélkül azonban, hogy törvényes keret biztosított volna számukra. Vallású testvéreink legnagyobb része hosszú időn át teljesen elzárkózott a modern kultúra befolyásaitól, vallási tanaiba merült el és abban élte ki magát. Németországban a vallásos zsidóság méltó képviselőjére akadt, Samson Ráfáel Hirsch személyében. Széles világi tudása, szigorú tradícióhű meggyőződése, kiváló szóbeli képessége és briliáns irálya hivatottá tették, hogy a vallásos zsidóság vezére legyen. Hirsch belátta, hogy a kultúra fényétől a konzervatív zsidóság sem zárkozhat el, ha nem akarja számára a jövő generációt elveszteni. Új nevelési irányt szabott a jövő nemzedéknek, mely össze tudja egyeztetni a kulturát vallásosságával. Két generáció alatt a német ortodoxia egész zsidóságunk mintaképe lett. A Hirsch szellemében felnevelkedett ifjú generáció az ideális vallásos kulturális zsidóságot reprezentálja. Sehol a világon nincs annyi orvos, ügyvéd, tanár, mérnök, akik magas kulturműveltségük dacára a talmudismeretben is olyan tökéletesek lennének és hithűségüket minden körülmények között megtartanák, mint S. R. Hirsch frankfurti iskolájának nevelői közt. Innen indult ki az eszme, hogy a világ ortodoxiáját egyesítse és megalakítsa az ortodox zsidók világszövetségét, amely Agudász-Jisráel név alatt ismeretes.

Alkotmányos formáját a Kattovitzben megtartott ortodox zsidók világkongresszusán nyerte el, Jakob Rosenheim, frankfurti nagyiparos elnöklelte alatt. Az Aguda célja: A mindenkor felmerülő zsidó problémáknak a Tóra szellemében való megoldása.

Röviden összefoglaltuk a zsidó nép pártharcait, anélkül, hogy a pártok egymáshoz való viszonyát és egymás elleni küzdelmét ismertettük volna. A „Néptünk“ legutóbbi két számában megjelent nyilatkozatokkal szemben, szükségesnek láttuk a pártok keletkezésének rövid leírását közölni.

Nézetem szerint egy népnek pártokra való széttagoltsága a népi test legegészségesebb létének a színtörvénye. Miként az emberi test minden egyes tagjának megvan a maga célszerű funkciója: a kéz nem hozhatja föl a szájnak, hogy nem képes súlyokat emelni, sem az a szemnek, hogy beszélőkésséggel nincs megáldva, akként nem vitatható el a népi test egyik pártjának hivatottságát sem, ha nem végzi a másik párttag funkcióját. Végeredményben a zsidó nép minden egyes tagjánál csak azt kell elbírálnunk, hogy törekvéseiben néptünk boldogulását célozza-e. Az „egység“ szava immár üres és tartalmatlan frázissá vált. A haldokló apának a veszőskötegről szóló példázatát elavult mesék sorába tarozik. Találóbán tartom Deák Ferencz híres mondását, hogy: „Biztosan nyugszik az iv, ha a két oszlop bizonyos távolságban van egymástól, de csakhamar összedől, ha közelebb hozzuk egymáshoz“.

A zsidó nép pártokra való szakadása nem egy bomló testnek a jele, hanem kifejlődött tagjai és szervei, mindegyikének megvan a maga céltudatos funkciója népi-testünkben.

Most, amikor a zsidóság nemzeti otthona, nemcsak Balfour deklarációjával és a Népszövetség fejbőlintásával vált egyesek előtt valósággá, hanem viruló ifjuságunk, ártatlan gyermekeink, és az élet sulya alatt elaggott és pihenésre vágyó véneink elontott vére szentelte ismét fel az ősi rögöt, most midőn a véráztatott földdel nemcsak a tradíciók hosszú láncolata, hanem a jelen vértanúi iránt érzett kötelességünk is összekapcsol, most ne keressük az elméletek birodalmából előrántott érvelésekben a vita fegyverét, hanem figyeljük az élő valóságot magát. A megsebzett zsidó szív, mely esetle-tel fölött magára zárt ajtóit mögött is feljajdul, a zsidó agy, mely egyéni sorsát kikapcsolva, népe összeségének jövője fölött merül el gondolatokba, ne vitakozzon a pártok hivatottsága fölött, hanem egy kötelesség hassen át minden zsidót, hogy ősi honunkban letelepedett testvéreink veszélyeztetett életét megmentse.

Jehuda Ben Izrael

Habár fenti közlemény nem minden tekintetben fedi felfogásunkat, közreadjuk azt, hogy ez is dokumentáljuk azon törekvésünket, mellyel minden felfogásnak helyt adunk. Rövidesen még visszatérünk rá. Szerk.

Egyesült Rum és Likörgyár R.-T.

Oradea, Str. Nicu Filipescu (Szarvassor) 7.

Mindenemű szeszes italok legolcsóbb beszerzési forrás
Telefon 10-44

Fióközllet:
Piața M. Viteazul
Nagyipiac-tér 11/a
Telefon: 10-48.

Rabbi Josef Chajim Sonnenfeld nyílt béke szózata az arab néphez.

A béke és az igazság szavai!

Közel 60 éve, hogy a Teremtő megengedte nekem, hogy a Szentföldön letelepedhessek és alkalmam legyen hajdani nagyságunknak romjait könnyeimel öntözni. A gondviselés megadta nekem hogy saját szememmel láthassam, miként épültek újra egyes romok és mint terjeszkedett a Szent Város a templomfalon kívül. Házak épültek, negyede- ket alapítottak, épültek házak a könyörületnek és jótékonyágnak, a Tóra tanulásnak, munkahelyek létesültek és férfiak, kik saját kezük munkájával keresik meg kenyerüket, jöttek fel országunkba.

Mig itt élek a Szentföldön, látom adatott miként ihlettek meg kiválasztott egyének magasabb sugallatból, hogy a Jisuv Erec-Jisrael parancsát oly módon hajtsák végre, hogy földeket miveljenek, hogy gyümölcsöt élvezhessék és betarthassák a Tóra azon parancsait, amelyek csakis a szentföldön tart- hatók be és a Teremtő segítségével sikerült ezek- nek új jisivokat alapítani Jehudában és a Galilban, amely helyeken megadatott nekem az élvezet, hogy végignézhessen hatalmas munkájukat és hogy hálát adjak a teremtőnek, hogy özvegy országunkat ismét megvigasztalta.

A Kotél Hamaravi, ahonnan a Schechina nem mozdult el soha, az az egyetlen hely, ahová a zsidó menekült, ha szívet Istene előtt kiakarta önteni. Ha a zsidó teremtőjének közelségére áhítozott, bármily ima, fohász, könyörgés fakadt fela zsidó szivekben, mind mind ide kívánczolt. És ha idejött ezen szenthelyre, akkor biztos volt benne, hogy imája egyenesen az égbeszállt.

E szent hely az egész világban széjjelszórt zsi- dóságnak is szent, mert minden inájában szívében idefordul, ide, ahol egykori dicsőséges templomunk állott és ha baj érte őket, szentföldi testvéreiket küld- ték el a Kotél Hamaravihoz, hogy helyettük imád- kozzanak érettük, ahol bizonyára meglesznek hallgatva.

Ezen imának sohasem volt meghatározott ideje. Éjjel-nappal nem szűnt meg ide a zárandoklás. Nekem is megadatott, hogy gyakran látogassam ezen szent helyet és nekem sem volt erre meghatározott időm. S igen sokszor állottam ott a késő éjszakáig egyedül Teremtőmmel, ki ráírta szent nevéet ezen házra. És ezen hosszú évtizedeken keresztül, amikor már a brit impérium átvette a hatalmat, Erec- Jisraelben mindig béke és nyugalom uralkodott itt. Az ország nemzsidó lakói jószemmel látták az új fej- lődést s felekezeti gyűlölködés, mely annyi országban ütötte fel a fejét, nálunk nem talált követőkre. Az, aki a Magasságokban Atyja a békének, kiterjesztette a béke sátrát fejünk fölé, ezen országra és kiválaszt- ott városára. S nem volt hangos szó utcáinkban. A szomszédok értékelték és megbecsülték a zsidókat és a zsidók rokonszenvet és megértést tapasztaltak szomszédaiknál. És nem kevés volt az az eset, ami- kor egyik réteg segítve lett a másik által, amint is illik és megfelel békésen együttélő népek részére, kik mindnyájan országuk felvirágoztatásán dolgoz- nak. Az arabok maguk tudják, hogy a zsidó mun- kából nekik csak haszon származott és fejlődésükből áldás háramlik az egész jisivra. S mind együtt vár- ták azt a nagy napot, amikor a Schechina vissza fog térni Cionba és dicsősége újból oly nagy lesz, mint volt hajdanában népek és országok fátylaja.

S ime most jaj nekünk, hogy ezt kellett meg- érnünk. Pusztító vihar száguld zsidók fejei felett. A gyűlölet felborította a rendet és a hamis gyanúsítá- sok ártatlan vér kiontására vezetett. A szent föld pora vért ivott, tiszta lelki, ártatlan emberek vére folyt és a testvérek vére felkiált hozzánk a földből.

Nagy fájdalmunkra a hazugság hivei, akiknek hivatásuk a konkolyhintés, valótlán akarásokat tu- lajdonitanak a zsidóknak s ezzel békés országunkat a vérontás és öldöklés országává akarják változtatni, Ennek következményei egyforma kárt okoznak a ji- suv minden tagjának, bármily vallásu is legyen. S, ha ez így folytatódik, a jisiv teljes egészében fogja érezni ennek sulyos következményét.

Nyolcvan éves vagyok ma és azzal büntetett meg engem a Teremtő, hogy látnom kellett mint romlik az, amit emberek verejtékes arccal és áldo- zatos szívvel építettek egy szebb és békésebb jövő reményével szívében. S látnom kell, mint pusztít- ják barbár kezek hősök munkáját, akik életüket áldo- zták, hogy a Szentföldön virágzó élet induljon.

Szavaim szólnak Palesztina minden polgárához, de különösen a nemzsidókhöz és összetört sajtó szívéből kiáltom oda nekik; Megállj! Elég volt az öldöklésből. Szakítsátok ki a gyűlöletet a szívetek- ből és ne higgyetek hazug hír terjesztésének, akik csak a gyűlöletet szolgálják.

Ne hajtsátok füleiteket valótlán és álnok izga- tások felé. A zsidók nem akarják egyetlen szomszéd- juk romlását. Ők ugyanazt akarják mint az ország minden dolgozó polgára. Nyugalmat és békés munkát. A Szent Föld, ha békében élnek rajta a népek, mindenkit eltart és áldás van mindenki keze munkáján.

A zsidók soha sem fogják elvenni azt, ami nem az övéké. De különösen teljesen alaptalan az a vád, mintha a zsidó nép igényt támasztott volna,

vagy el akarná tulajdonítani a Templomhegyet. El- lenkezőleg. Amióta templomunk le van rombolva bűneink miatt, nincs meg a lehetősége annak, hogy a templomhegyre telessük lábainkat. Mert hiányzik nekünk a lehetősége annak, hogy a templomhegy által megkövetelt tisztasági rendszabályoknak meg- feleljünk. Ezért tilos minden zsidónak tanaink ér- telmében a Templom területére rálépni mindaddig, mig igazi megváltónk megjön és az Uristen szel- leme fogja megszállni a föld minden népét.

Egyetlen kérésünk, hogy ezen egyetlen helyet hagyják meg nekünk, amely szent helyeinkből meg- maradt részünkre. Imádkozhassunk továbbra is a Kotél-Hamarávinál zavartalanul. S ha baj éri bárhol a világon testvéreinket, kiönthessük szívünket Te- remtőnk előtt ezen sokezeréves falak árnyékában.

Nyíltan az egész világ előtt beszélek. És re- mélem, hogy a nemzsidó népek jobbjai felfogják ismerni igazságunkat és mindent elfognak követni, hogy a Szentföldön ismét béke honoljon. És akkor megfogjuk érni, hogy a gyűlölet és irigység el fog tűnni az emberek szívéből és a jisiv még jobban virágozni fog, virulása pedig az egész világ boldo- gulására fog vezetni, mig ismét köztünk fog nyugodni a Schechina, mint a régi időkben.

Josef Chajim Sonnenfeld

Cáfolat — a cáfolatra.

A szászrégeni főrabbi indítványa.

Mult számunkban a bánffihunyadi rabbikonfe- renciával kapcsolatban közöltük azon indítványt is, melyet Wesel tordai főrabbi, Freund József szász- régeni főrabbi nevében tett. Az a hír tartja magát, hogy ezen hírtünket a szászrégeni főrabbi a Központi Irodánál sürgőnyileg megcáfolta. Mi telefonon érít- kezésbe léptünk bánffihunyadi levelezőnkkel és ennek alapján *hírünket teljes felelősségünk tudatában a leghatározottabban fennartjuk.* Wesel főrabbi az indítványt a következő szavakkal vezette be: „Der Szászregener Rav und auch andere haben mich er- sucht, dass man über diese Frage verhandeln soll.“ Ezután következett az előbbi számunkban közölt indítvány. Miután azonban az elnöklő tordai főrabbi, a többi főrabbi nevében nem említette, tapintatosság- ból csupán a szászrégeni főrabbi nevében említettük, mert nem akartunk esetleg más főrabbi szemé- lyére vonatkozólag helytelen kombinációkra okot adni. Ezen indítvány tehát elhangzott, mire tanuku hívjuk fel a konferencián résztvevő főrabbiakat. Hogy a szászrégeni főrabbi mit beszélt a tordai főrabbi- val, nem tudjuk, de az indítvány nevében lett elő- terjesztve. A szászrégeni főrabbi elementáló sürgőnye tehát valószínűleg apokrif, annál is inkább, mivel semmi okunk az erdélyi rabbikar díszét képező Wesel tordai főrabbi szavaiban kételkedni. Sapienti sat. Vagyis az okos megérti.

Lapzártakor kaptuk a következő nyilatkozatot, melynek közreadása mellett a tényeken nem változ- tathatunk. „Nyilatkozat. A Néptünk 11-ik számának személyemmel kapcsolatos híradása — kivéve azt, hogy a rabbikonferenciától való távolmaradásomat kimentettem — nem felel meg a tényeknek. Reghin, 5690 Kiszlev 6. Freund főrabbi.“

Oradea Orth. Izr. hitközség

No. 897/929

Értesítés

Az orth. izr. hitközség választási bizottsága ezuton értesíti a hitközség t. tagjait, hogy a kép- viselőtestületnek harmincnyolc megüresedett tagsága választás útján betöltendő, e célból a választást az orth. izr. gimnázium fiuiskola rajztermébe

1929 december hó 22-én

vasárnap délelőtt 9 óra 30 perctől (fél-tíz óráról) megszakítás nélkül délután 4 óra 30 percig (fél öt óráig) tüzte ki s ez meghosszabítva nem lesz.

A választási névlajstromok december 5-től december 13-ig bezárólag a hitközségi irodában közszemlére lesznek kitéve, ahol is ezen idő alatt a lajstromok elleni felszólamlások írásban benyúj- thatók.

Azok, akik adóhátralék miatt a választási lajst- romból kimaradtak, ha adójukat időközben rende- zik, a névlajstromba pótlólag felvétnék s választ- tói jogukat szabályszerűen gyakorolhatják.

Oradea, 5690 Kislév hó 1. 1929 december 3.

Wasserstrom Sándor
vb. jegyző

Steiner Benjámín
vb. elnök

HIREK.

Felelős szerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR.

A „Népünk” cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5690.

Péntek: Kiszlev 11, december 13.

Szombat: Kiszlev 12, december 14.

Szombat bejövetele:

üzlet bezárás 4.20

gyertyagyújtás 4.25

Istentisztelet kezdete 4.30

Szombat kimenetele 5.25

Jizkór! . . .

(Kiszlev 13)

A «Chorbán» gyásznapját idézzük és emlékezzünk a templomrombolás szomorúságára.

Titusz gyűlölete támadt fel újra a lelkünkben és a szeretetet kufárok üzték ki a templomokból.

Isten és emberek emlékezettek a szomorúságra és békesség velünk.

Sátóm jihje imánu! Békesség nekünk, velünk és mindenkinek . . .

— **Helyreigazítás.** Lapunk mai számának „A zsidó nép pártharcai” c. cikkben sajtóhiba csuszott be. Ugyanis a lidai gaon neve nem Reiniz, hanem Rabbi J. J. Reines.

— **A szatmári orthodox hitközség körtávirata.** A szatmári orthodox hitközség a bánfihunyadi rabbi-konferencián résztvevő főrabbihoz következő táviratot intézte: „Szívvel gratulálunk az üdvös határozatokhoz, melyek az annyira agyonsújtott, szétszilált és lezüllött ortodox hitközségi érdekek szánálásához fognak vezetni. Kívánjuk, hogy nemes intencióikat leggyorsabban és szerencsésen keresztülvigyék. Szatmári Orthodox Hitközség, Guth elnök.

— **Somré Sábosz Világszervezet munkában.** A Szombattartók Világszövetségének Berlinben, a következőket jelentik Kirmadanból: A perzsiai országos „Somré Sábosz” egyesület szervezésére irányuló munkálatok céltudatosan haladnak előre. Az ország zsidó szervezeteinek képviselői gyűlésre gyűltek egybe, mely értekezleten Abraham Ben Azarjahu főrabbi referált a Világegyesület céljairól és a berlini központtal folytatott tárgyalásairól. A zsidó szervezetek jelenvolt képviselői bejelentették csatlakozásukat a Somré Sábosz akcióhoz és máris felvették a propaganda munkáját az összes imaházakban.

— **Bevándorlás Palesztinába.** Szeptember hónapban 812 új bevándorlóval gyarapodott Palesztina lakossága, közöttük 603 zsidó, 199 keresztény és 10 mohamedán. A bevándorlók közül 103 személy (68 zsidó, 31 keresztény és 4 mohamedán) mint turisták érkeztek az országba és ott állandó tartózkodási engedélyt nyertek.

— **Fuchs Benjámin nagyváradi főrabbit Kolozsváron inzultálták.** Fuchs főrabbi unokahuga temetésére fél 3 óra hajnalban öcscse Fuchs Salamon társaságában gyalog ment ki a kolozsvári állomásra. Az állomás előtt egy suhanc egy rendőrrel beszélgetett és amint előtűnt elhaladtak a suhanc a főrabbi zakálát megcibálta. Fuchs Salamon kiabálni kezdett a rendőrt szemrehányásokkal illetve, ki vállvonoarva gunyosan jegyezte meg: Legfeljebb perelje belőh idők, óh erkölcsök, óh közbiztonság!

— **Klein halmi-i főrabbi gyászja.** Igaz fájdalommal értesülünk, hogy a mély talmudi tudásáról, gazdag jámborságáról és jelleméről az ország határainál is ismert halmi-i főrabbi és családját súlyos csapás érte. Egyetlen leánya, Ullmann Áron besztercei borkereskedő felesége, Ullmann besztercei főrabbi és központi iroda elnök menyé alig másfél évi súlyos betegség után 33 éves korában elhunyt. Megboldogultat még Váradról ismertük. Már mint fiatal leány igazi mély vallásossága, okossága, intelligenciája, jelleme és szívjósága folytán a város hírhedségének közszeretetéit élvezte. Köztudomású, hogy boldogult Fuchs Mór főrabbinak legkedvencebb munkája volt. Besztercén a szegények anyja és nevelőanyja volt. Megható módon meggyógyította meg ezen szeretet a f. hó 5-én végbenemint temetésén, melyen Beszterce egész és részben a környék zsidósága is résztvevett. Klein halmi-i, Ullmann besztercei, Fuchs nagyváradi, Spitz ispánvezetői főrabbi, ugyancsak a megboldogult öcscse, Klein Sámuel rabbijelölt mondtak szívbememlékező beszédeket, melyek alatt szem nem maradt szárazon. Ezen a legnemesebb értelemben vett Celebesz 2 kiskoru árvát hagyott maga után és gyászba borította Fuchs főrabbi családját és kiderjedő előző rokonságát. Halála Nagyváradon és Bihar megyében óriási részvétet keltett. תנצב"ה

Óh idők! Óh erkölcsök!

— 1927 december 5, templomrombolás Nagyváradon. — 1929 dec. 5 pogromvonat Nagyvárad és Kolozsvár között. —

Különös évforduló. Mintha az eseményeknek hazajáró lelke lenne. Talán a nemezis is azt akarja, hogy az elvetett sárkányfogak helyébe ismét sárkányfogak nőjenek. Honnan van az, hogy annyi beigért rendszabály dacára az atrocitások nem szűnnek meg? Honnan van az, hogy a diákok a teljes sérthetlenség biztos érzésével páholják el a zsidó utasokat a vonaton, és a zsidók a teljes kiszolgáltatottság vigasztalan érzésével nemcsak védekezni, hanem szólni sem mernek? Honnan van az, hogy akkor, midőn a C. F. R. vasúti jegyeket árusít és jogilag azt a kötelezettséget vállalja magára, hogy x. y. utasokat x. állomásról y. állomásra szállítja, — ugyanakkor néhány botokkal felvegyervezett diák lerugdossa, leöklözi, lefofossa, leöldösi a vonatról kivétel nélkül mind a zsidó utasokat, mintha a vasuton nem is a C. F. R. lenne az ur, hanem a garázdálkodó diákság? Honnan van az, hogy az antiszemita kutmérgezési teóriákkal saturált diákság erőszakoskodásait még mindig másnak nézik, mint közönséges suhancok falusi, korcsmai verekedésének? Honnan van az, hogy egy család, mérhetetlen fájdalommal egy végtisztességre utazik, könyörög, hogy tisztán emberi szempontból tűrjék meg a vonaton, hogy egy végső búcsút, egy utolsó Isten-hozzádot mondhasson a drága hozzátartozónak, ki immár sejtelmünk honába költözött, — és nincs irgalom: lefofozzák őket a vonatról; honnan van az, hogy a tajtékzó gyűlölet és vandalizmus a halál misztikumára előtt sem ismer megállást, pedig az mindenkinek közös sorsa?! A halál sötét kapuja előtt sem? Pedig a halál a nagy kiegyenlítődés a sok egyenlenség után, az egyetlen megteveszthetetlen igazságszolgáltatás, mert nem ismer felekezeti és osztálykülönbségeket.

Mintha a beszarabiai temető rombolók lelke ölelkeznek ezzel a mentalitással! Amint Cicero kiáltotta híres beszédében a római szenátusban Catalina felé, mondhatjuk mi is: *O tempora! O mores! Óh, idők! Óh, erkölcsök!* És ezt nem suhancok teszik, hanem diákok, egyetemi hallgatók, a jövő orvosai, ügyvédei, bírái, tanárai, prefektusai, képviselői, talán miniszterei! Országunk jövőjének lendő irányítói. A jövő konszolidációjának zálogai. Honnan van az, hogy egy diákbizottság fülkéről-fülkére jár és példátlan fennhéjázással felveszi, hogy hány zsidó utas van. Őrséget hagy hátra, a zsidó utasokat, mint valami fegyenceket valósággal bebörtönözik, hogy ne tudjanak a nekik szánt sors elől menekülni! És ez a C. F. R. terroriumán történi: Utasokkal, kik drága pénzen megvették vasúti jegyeiket és kikre nézve a vasutigazgatóság kötelezettségét vállalt, hogy pofonok és hasonló jók végigélvezése nélkül a kivánt állomásokon elszállítja?! Mi ez? Nemzetiszinü „demonstráció”, vagy a legsötétebb anarchia? Honnan ez a biztos fellépés? Vagy talán érzik-e a diákok, hogy valami láthatatlan kéz örökös felettük, vajjon gondolják, hogy

— **Franciaországban 40.000 zsidót honosítottak** Az ITA. jelenti Párisból, hogy az 1929. évben Franciaországban naturalizált 80.000 főnyi idegen honosnak mintegy felerésze, kerekén 40.000 zsidó, akik a legkülömbözőbb országokból vándoroltak ki Franciaországba.

Románia, Franciaországnak szövetségese és elmondhatni, hogy egyetlen ország sem szolgált annyira mintaképül Romániának politikai, közigazgatási és kulturális tekintetben, mint éppen Franciaország. Viszont talán semilyen más tekintetben nem tér oly gyökeresen el Románia útja a francia példától, mint az idegen honosok kezelése tekintetében. Ez áll különösen a multra nézve, de áll a mai helyzetben is, amikor sokezer kisebbségi lakos, — javarésztük zsidó, — akik mindig a földön laktak, ezért véreztek és könnyeztek, még mindig a hontalanság, — mert állampolgárság nélküliség — állapotában sínylódik. Románia konszolidációjának is csak hasznos lenne, ha az a kérdés, amely már annyi szenvedést okozott az érdekelteknek, megnyugtató megoldást nyerne.

— **Tüntetések a jerusalemi egyetemen.** Levelezőnk értesítése szerint komoly tüntetések folytak le a jerusalemi egyetemen. Igaz, hogy ezen tüntetések teljesen elütnek a világ bármely egyetemének tüntetéseitől. Következményei és jelentősége azonban ezeknél sokkal nagyobb. Ugyanis az egyetem rektora Dr. Magnes, valamint a jerusalemi nemzeti könyvtár, amely intézmény a zsidó egyetem egyik szervei része, igazgatója Dr. Hugo Bergmann, már régóta saját felelőségükre Brit Salom elnevezés alatt oly mozgalmat indítottak, amely azt kívánja, hogy a zsidó nép mondjon le történelmi jogairól Palesztinában és egyezzen bele, hogy a Parlament így az arab többséggel megalakulhasson. Minthogy az egyetemi ifjúság az eddig országépítési eredményeket is veszélyeztetve látja, tüntetéseket vezetett ezen tanárok ellen. A tüntetés annyiból állott, hogy a tanárok

oly hatalmas protektoraik vannak, kiknek szava tularsogja az elkínzott zsidó utasok jajsavát? Honnan van az, hogy alig pelyhedző állu fiatal emberek betódulnak a zsidó fülkébe és antiszemita dalokat harsognak a zsidó utasok fülébe és azokat hihetetlen rafinériával megcsufolják? Honnan van az, hogy ezen tejeles állu fiatal emberek, kiknek első-sorban tanulni és nem pofozkodni kellene, öregembereket ütlegelnek, rugdosnak, öreg embereken taposnak, kiket soha életükben nem láttak és soha sem vétettek ellenük? De még inkább honnan van az, hogy a lelkileg lemészárolt zsidó utasok az ajkukat harapják és hallgatnak? Megtanulták ugyan már ezt a lealázó lelket megsemmisítő hallgatást, mert tudják a mult tapasztalataiból, hogy ha tiltakoznak, akkor legott rájuk sütik, hogy ők provokálták az egészet

Megtanulták ugyan ezt az emberi méltóságot lealacsonyító hallgatást, különösen a nagyváradiak, midőn pont két évvel ezelőtt a rémület éjszakájában, az eltorlaszolt és elsötétített lakások lefüggönyözött ablakai mögöl lopva nézték, hogy hogyan gyalázzák meg a hatóság és rendőrség szeme láttára, templomaikat, miként égetik el nyilvánosan tóratekerceiket és miként fosztják ki imaházait. Tudjuk-tudjuk, de honnan van ez? Honnan ez a mentalitás? Meddig üzik még egyes tanárok az egyetem katedráin a felelőtlen játékot? Honnan van az, hogy Fuchs Benjámin nagyváradi főrabbit Kolozsváron egy rendőr jelenlétében inzultálták és a rendőr még felszólítás után is a vállát vonogatja és kineveti?

Nem tudunk a sok kérdésre felelni és nem is akarunk merész és talán helytelen következtetéseket vonni. De valami itt nincs rendjén. Hamlettel együtt elmondhatjuk; „Valami rothad, valami büzlik Dániában”.

Nem akarunk senkit sem gyanusítani és nem akarjuk a vészharangot meghuzni. Tény azonban, hogy az ifjuság lelke a gyűlölet tanaitól megvan metelyezve és tény az is, hogy a szomorú események ismételtelen előfordulnak. Így nem konszolidálhatunk. A gazdasági élet tragédiájáról már fölösleges elszólni a sirámokat. De békés, dolgozó polgárok nyugalmaról van szó. Rendet kérünk a legsürgősebben. Adják vissza a hitünket, hogy mindenki nyugodtan végezheti munkáját anélkül, hogy hasonló megszegyenítő esetektől kelljen félnie. Mindaddig, míg a vonatok kerekeinek kattogása összefolyik a megkínzott és lerugdalt utasok jajsavával, addig a kormány és vasutigazgatóság teljesen önkényesen és indokolatlanul aggatja mellére a konszolidáció, a haladás, az építés jelzőinek érdemrendjét. A kormány és vasutigazgatóság nyilatkozatainak csupán a rideg, frázisokkal befolyásolhatatlan élet és valóság adhatja meg az ércfedezetet. Mig ez nem lesz, addig a konszolidáció dicshimnusz helyett sajnos, egyre csak azt sirhatjuk: milyen idők! milyen erkölcsök!

előadásának megkezdése előtt, csendesen kivonultak a felolvasó teremből. Egyik-másik alkalommal pedig az ősz Ussischkin felállott Dr. Magnes felolvasása közben és követelte, hogy az egyetemen ne foglalkozzanak politikával, mert az egy tisztán tudományos intézet. Előreláthatólag ezen események változásokat fognak hozni a jerusalemi egyetem alkotmányos életében.

— **Százezer lelt adott át a csernovitzi hitközség Sokolovnak a Keren-Hajessod részére.** Mielőtt még Sokolov a csernovitzi zsidóságot meglátogatta volna, hogy ott is beleöntse a zsidóságba a hitet: a palesztinai és cióni gondolat megerősítésére, az ottani zsidó hitközség követésre méltó példával mutatta meg és tett tanúságot a palesztinai újjáépítése mellett. Dr. Gutherz hitközségi elnök a csütörtökön megtartott hitközségi ülésen, a legnagyobb tetszés mellett terjesztette be a következő javaslatot, melyet az ülésen jelen volt összes tagok mugukévá tettek. A csernovitzi zsidó hitközség Dr. Gutherz hitközségi elnökkel az élén, hivatalosan vesz részt, Nachum Sokolov, a Cionista világ-executive, elnökének fogadtatásán és üdvözlésének alkalmával. Ezt az alkalmat felhasználja arra, hogy egy 100.000 leies cseket nyújtson át Nachum Sokolovnak, a Keren-Hajessod javára, mely egyben a csernovitzi zsidóság mély szimpátiájának kifejezője lesz a palesztinai építő munka mellett.

— **Talmudelőadás** Szombat délután 3 órakor a Ceiré-Mizráchi talmudelőadást tart. Előadó: *Weisz Fábán*. Kérjük a tagok pontos megjelenését.

— **A Vaad Leumi, Rektor Magnes ellen.** Jerusalemben dec. 10. (ITA) A Vaad Leumi (Zsidó nemzeti Tanács) legutóbbi rendkívüli közgyűlésén ezen testület a legélesebben tiltakozott a Rektor és néhány más tanár politikai szereplése ellen. Ugyanezen ülésen Ruthenberg Pinchas mérnököt Erec Jisraél villamosítóját ismételtelen a Vaad Leumi elnökének választották meg.

Nagyjaink humora és szellemessége.

Gyűjti és sajtó alá rendezi: Chéber Hákéni.

Ismételten felkérjük olvasóinkat, ha ismernek számottevő nagyjainkról anekdotákat, kedves, szellemes történeteket, egész röviden megírva küldjék azt be hozzánk. A beérkezés sorrendjében leközzöljük azokat a beküldő nevének feltüntetése mellett.

A pénz és a rabbi.

Rabbi Jose Beer, Briszka nagy Rabbija mesélte ezt baráti körben. Amidőn Ráv lettem az első pénz darab amit kaptam, a szegénytől kilyukasztotta a tenyeremet és azóta — folytatta mosolyogva — a lyuk nem akar megtegni.

Mose Goldberg

A bor és a héber nyelv.

Rabbi Josif Rivlin és Eliezer Ben Jehuda a héber nyelv nagy mestere Jeruzsálemben igen jó barátságban éltek, dacára világnézetük és életük merőben különböző volt egymástól.

Egy alkalommal Eliezer Ben Jehuda szemrehányó hangon kérde Rivlintől.

— Hogyan van az, hogy Ti vallásos zsidók, kik a héber nyelvet minden szent és magasabb ügyszóhoz felhasználjátok, oly sok akadályt gördítetek elém, a héber nyelv terjesztése miatt.

— Igazad van — mondá Rivlin — a bor, amely egyébként alkalmas kidusra és hávdálára csak egyszerű érintésre nézve válhat és többé nem használható.

A. B. Rivlin

Milyen legyen tehát a Pszák?

A Héchalé Sén szerzője ismert volt arról, hogy a Bészdinjánál előforduló kérdéseknél mindig igyekezett könnyebb döntéseket hozni. Ezzel szemben a mellette működő dájen épen ellenkezőleg mindent elkövetett, hogy az előforduló kérdéseket súlyosabban ítélje meg. Egy esetben egy súlyos sáló került eléjük tréfot ügyben. A Gáon mindenáron kósernek akarta kijelenteni, míg a dájen minduntalan újabb adatokat hozott, hogy ez az eset tréfnak minősítendő. Mire újabb bizonyítékot hozott a gáon, hogy kóser. Mikor látta, hogy a dájen ezzel sincs megelégedve, hanem újabb adatokat mutat neki a tréfo minősítés mellett, így szólt hozzá: Engedd meg, hogy elbeszéljek neked egy igaz történetet.

— Egy kisebb oroszországi városkában történt, hogy élt közöttük egy ember, akinek minden foglalkozása a denunciació volt. Mikor már igen sok embert megfosztott vagyonától, a hitközség elhatározta, hogy valamit tenni kell, hogy ezen embertől szabaduljanak. Minthogy annak idején a hitközségek Oroszországban bizonyos kvóta szerinti katonát kellett, hogy állítsanak, elhatározták, hogy ismét 21 éves korra fogják anyakönyvelni és kiszolgáltatják katonának.

Rövidesen erre a denunciació megkapta a katonai behívót. Ő kézzel lábbal kapálózott ellene és azt hangoztatta, hogy ő ötven éves, tehát már régen nem katonaköteles. — Nem tehetünk róla, így áll az írásban, 25 éves vagy.

— Fiam már nős, gyermekei vannak, hogyan lehetek akkor én 25 éves?

— Nem tehetünk róla, az írás szerint 25 éves vagy.

— Hozzátok el fiamat és meggyőződtek, hogy nem lehetek 25 éves.

— Nem érdekel bennünket, csak az ami írva van. És ott 25 éves vagy.

A népszerűtlen héber nyelv.

Rabbi Jicchak Jakob Reines, a mizráchi egyik nagy alapítójával történt a következő eset. Egyszer egy környékbeli rabbi eljött hozzá és sirva panaszkodott, hogy a khilejába élő chassidok üldözik őt, mert úgy gyanítják, hogy a héber nyelv barátja és a Haszkalát terjeszti.

— Adok én neked egy jó tanácsot és megszabadulsz az üldöztetéstől.

— És mi az, kérde a rabbi reménykedve.

— Írjál hozzájuk egy héber levelet és akkor meg fogják látni, hogy ok nélkül gyanakodtak rád...

Kicsoda tehát Slonim rabbija?

Rabbi Josef Slonim, mindaddig míg valamely hitközség nem választotta meg rabbijának, apósának Rabbi Eislit Charif asztalán élt. Egy alkalommal kérde tőle apósa: Mondd csak nekem, ki a rabbi itt Slonimban? Sáló miatt nem jönnek hozzánk, mert arra van külön dájen, a rabbifizetésből ketten élünk, kicsoda tehát Slonim rabbija?

— Ha megmondod, miről lehet a rabbi megismerni, akkor megmondom, hogy melyik kettőnk közül a Rabbi.

— Ha kimész az uccára az emberek közzé és meghallod, hogy kire beszélnek zugolódva, tudd meg, az a rabbi.

A gáon, ki enyhe ítéleteket mond.

Egyik gaonról mesélik, ki nagy előszeretettel hozott jó ítéleteket az étkezési sálókban.

— Azt akarjátok tudni, hogy én nálam miért minden sáló csaknem mindig kóser, megmagyarázom Nektek. Ha én a tréfot kósernek deklarálom ha a más világra kerülök, azok az emberek, akiket

jó hiszeműen tréfoval etettem meg, din-tóra elé fog-nak hívni, tehát majd emberekkel kell majd hadakoznom. De az, aki az előtte előforduló sálókat többnyire tréfnak minősíti, azt majd az ökrök és tehének fogják din-tórához hívni, mert elvette tőlük a lehetőséget, hogy mint kóser hus kerüljön valamelyik zsidó tányérjára. És ekkor majd állatokkal kell majd neki vitatkozni.

Mindennemű **BIZTOSÍTÁST** ugymint :
Élet-, Tűz-, Betörés-, Baleset-, Üveg-,
Szállítmány- és Autó-biztosításokat
kartellen kívüli legkedvezőbb feltételekkel vállalja
WEISZ KÁLMÁN
ORADEA, PIAȚA MIHAI VITEAZUL 8.
TELEFON: 956.
„AZ ANKER“
Ált. román bizt. társ. erdélyrészi speciál
FŐÜGYNÖKSÉGE
Ügynököket minden városban magas jutalékkal alkalmazok.

POSZTÓ ENGROS
Legolcsóbb bevásárlásiforrás
HAVAS & GRÜNFIELD, ORADEA
Strada Avram Iancu 8.
Kicsinyben, eladás engros árakban
csakis készpénz ellenében.

A ki egyszer próbálta
állandóan veszi a
Benzit szappant

Naponta friss élő ponyt
Ára kgrként **Lei 80.**
HALCSARNOK
Piața Mihai Viteazul 5. GOLDRING-nál

Olcsó tűzifa
I. száraz cserhasáb . L. 390 || I. száraz bükkhasáb . L. 370
I. száraz gyertyánhas. L. 380 || I. száraz dörögfa . L. 330
Ezen árak méterenkint a telepen értendőek
Házhoz szállítás méterenkint 30 Lei
Vulcan-fatelep Ugyanitt cser, gyertyán és bükk
fa felvágott állapotban is kapható
Nagyplactér Közraktár mögött. Telefon 632.

BRAUN ARNOLD Központi fűtés, vízvezeték és bádógos mester
CALEA VICTORIA 20.
Telefon: 5-57.
Állandó raktár mindenféle felszerelésekből.

Tűzifát legolcsóbban
szállít
ZIMMERMANN MIKLÓS
Templom-tér 8. Telefon: 250.

ÉRLEMSZESZEDÉS. LÉGCSÓHURUT ellen 6-8 héten át minden étkezés után megiszunk egy decilitert a magas jódtartalmu Cigelkai „LAJOS“ vizből.
GYOMORÉGÉS, SAVTULTENGÉS és GYOMORREKÉLY ellen a jódos, sós hydrocarbonatos Cigelkai „ISTVÁN“ vizből. (Már egy deciliter István-víz rögtön megszünteti a gyomorégést.) Váradai vevőinknek ugy a Cigelkai „LAJOS“, mint az „ISTVÁN“ gyógyvizet házhoz szállítja az itteni képviselő: **Fischer Emil** ügynökség, Telefon: 9-62. Főlerakat Cigelkai jódos gyógyforrások vezérképviselése. Arines, (Égerhát) Jud. Sálaj.

Szenzációs **olcsó** áron legelőkéletesebb **rádiókészülékek, alkatrészek és akkumulatortöltés**
Lei 15, — 25, — 35 árban
RAJZ ANTAL és Fia Str. Alex. (Teleki-u. 2.)
Telefon: 512.

WEISZ E. ZSIGMOND férfiszabó üzletét
Rákóczy-ut 6 sz. alá Orsolya zárdá épületbe helyezte át, Apolló drogeriával szemben.
A legnagyobb divatkreációk elsőrangú kiállítás Angol és Skót szövetekből. — Aki szépen s jól akar öltözködni, minden igényét olcsón is elégítheti e cégnél.
WEISZ E. ZSIGMOND
Oradea, Bulv. Reg. Ferdinand 6.

Felhívás!
T. olvasóink figyelmébe!
Ha megbízható tisztán kezelt orth. **kóser liba** húst és **zsírt** jutányosan akarnak vásárolni keressék fel
Klein huscsarnokát
Kapucinus-ucca 6 sz.
Vendéglősök és viszont eladók nagy kedvezményben részesülnek. Sététküldés postán és vasuton.
Kérem vigyázni a címre

Acéllemez üzlet **REDŐNYÖKET**
Esslingeni ablak
a létező legjobb kivitelben és legolcsóbb árban készítünk és szállítunk !!
ÁRAJÁNLATTAL DIJTALANUL SZOLGÁLUNK.
Halász Testvérek Redőny és lakatosárnygár
Oradea, Str. Cogălniceanu 16.
Telefon: 364.

Karácsonyi ajándékul
minden vevőnek adok
1 drb. necessaire bőröndöt
INGYEN
DECEMBER HÓNAPBAN
HARTMANN Bőröndáru-gyár
GYÁRTELEP: Szacsavay-u. 18. ÜZLET: Reg. Ferd. 1.

M. ÁBRAHÁM kendőáru és szövőfonalak
nagyban és kicsinyben
Oradea, Piața Mihai Viteazul 5

Az uri közönség figyelmébe!
HACKMAYER URI SZABÓ üzletét
áthelyezte Bémer-tér 2 alá.
Apolló mozgó mellett.

Kézimunkáját csak is az
ELYSEEBEN vásárolj
ORADEA, Bulv. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 7.

Legszebb és legolcsóbb
csillárok kaphatók
ELECTRICA-nál
Bulv. Regele Ferdinand

Hirdessen a „Népünk“-ben